

Det ærøske plot

Der findes nogle helt bestemte teknikker og greb, som har til formål at fastholde interessen hos seere, lyttere og læsere. Det er som regel let at fornemme, hvis gnisten mangler. Det er betydeligt sværere at finde den rigtige krog, der fanger opmærksomheden og holder til den bitre ende. Det handler om dramaturgien.

De dramaturgiske greb findes over alt. Kort fortalt skal der være en intrige eller konflikt, som er stærk nok til at fastholde interessen og fungere som historiens motor. Hvad havde "Matador" været uden bankdirektør Varnæs' afslag på et lån til Mads Skjern? Hvis vi kun var blevet præsenteret for almindelig provinsidyl, havde TV-serien aldrig kunnet holde seernes opmærksomhed gennem 24 afsnit, og den helt særlige status, som den mere end 40 år gamle serie stadig har, ville aldrig være opstået. Tilsvarende ville Harry Potter-bøgerne og -filmene aldrig være blevet den verdenssucces, de blev, hvis ikke kampen mod det gode og det onde stod så klart i alle bøger og film. Vi tiltrækkes – og fastholdes – af plottet.

Men hvor er sammenhængen mellem dramaturgien og Ærø? Jeg kan godt se, at det lyder som et ret overflødigt spørgsmål. Ærøboerne mangler jo ikke konflikter. Øens gæster taler om det, og hver sommer, når journalisterne ikke aner, hvad de skal fylde avisen med, kommer de på besøg på Ærø. Historien er altid den samme: Befolkningerne i Ærøskøbing og Marstal kan ikke enes. Det er selvsagt det rene gulf, for netop dér er plottet, som får historien til at rulle og læserne til at følge med.

Hvis Ærø af i dag skulle være rammen om en TV-serie, ville tekstforfattere og instruktører givetvis straks kaste sig over den traditionelle ærøske konflikt som overordnet ramme for fortællingen. Min påstand er imidlertid, at tiden er inde til at omformulere plottet. Jeg benægter ikke, at der er uenigheder på øen. Jeg tvivler heller ikke på, at man i hver by kan finde repræsentanter for de modstridende synspunkter. Men de bagvedliggende årsager kan muligvis stå lidt klarere, hvis man sætter nye ord på det gamle konflikttema.

I den seneste tid har der været en kraftig diskussion om ÆrøXpressen. Hvordan kan man redde færgen? Skal den i det hele taget reddes? Og hvem skal gøre det? Det afhænger i høj grad af øjnene, der ser. For nogle er rutens eksistens en torn i øjet. Den forstyrrer den lagte plan om en hovedrute mellem Ærøskøbing og Svendborg, siger modstanderne. For tilhængerne er Marstal-ruten et tegn på virkelyst og håb og kan henvise til havnen og byen, som har fået en virkelig opblomstring. Hvorfor diskuterer politikerne, om Marstal Skole i fremtiden skal hedde Ærø Skole? Det er ikke nogen stor og vigtig sag, men skolen ligger nu en gang i Marstal, som der i øvrigt også står på grundstenen. En lille, uvidenskabelig opgørelse ud fra foreningsregisteret i Den lille gule Telefonbog viser, at navnet "Ærø" indgår i 76 af de 181 anførte ærøske foreninger. Er det nødvendigt – eller er det bare fantasiforladt? Jeg er ved flere lejligheder blevet kritiseret for at sige, at jeg er fra Marstal. Jeg bør sige, at jeg er fra Ærø og ikke Marstal, er jeg blevet forklaret. Hvorfor? Hvis man kommer til øen og skal finde mig, er det da en fordel at kende lokaliteten nogenlunde – så lille er øen jo heller ikke. Det samme gælder, når man skal finde meget andet, som gemmer sig under samlebetegnelsen Ærø.

De fleste af de nævnte emner passer perfekt til den traditionelle ærøske konflikt-tankegang. I grove træk kan alle de pågående diskussioner placeres inden for historien om krigen mellem de to byer. Dermed er diskussionen sådan set til ende. Eller er den? For hvad sker der egentlig, hvis vi omformulerer det velkendte ærøske plot og lader det hedde: brydningen mellem ensretning og mangfoldighed? Bare til overvejelse...